

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. Explicatus insignis Socratis locus de Diœcesibus & de Patriarchis.
Diœceseon limites non violandos sanctitum canone secundæ Synodi. Lege
Theodosi certi Episcopi designati ad communionis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Libyam, quæ regno Cyrenæorum aucta Ægypto accesserant, cùmque Antiochiæ privilegia per Orientem canone Nicæno sancirentur, quorsum solius metropoleos Romanæ ratio habita fuisset, relicto Patriarchatus per Occidentem privilegio, si quod Romanus Pontifex obtinebat? Aliorum argumentis addam Hieronymi & Innocentij Primi auctoritatem, qui dubitare non sinunt de jure Patriarchico Antiocheni Episcopi canone Nicæno decretum fuisse. Ille enim conceptis verbis affirmat Antiochiam, secundum canones Nicænos, esse metropolim Orientis. Hic verò scribit Antiochenæ Ecclesiæ delatam fuisse à Nicæna Synodo, non unius tantum provincie sive metropoleos administrationem, sed totius Dioceseos Orientalis, id est, quindecim provinciarum quæ Oriente continentur. *Revolventes itaque, inquit, auctoritatem Nicænae Synodi, que unam omnium per orbem terrarum explicat mentem Sacerdotum, que censuit de Antiochena Ecclesia cunctis fidelibus, ne dicam Sacerdotibus, esse necessarium custodire, qua super Diocesim suam, non super aliquam provinciam, recognoscimus constitutam.* Idem ergo censendum est de Episcopis Romæ, & Alexandriæ: ad quorum exemplum, ut docet canon, Antiochenæ Ecclesiæ jura constituuntur; ut non solius metropoleos privilegia, sed etiam Patriarchica, canone illo firmata fuerint. Accedit Theodoretum testimonium: qui Titulo primo Collectionis Canonum, quæ extat in codice manuscripto Bibliothecæ Regiæ, docet de dignitate & juribus Patriarcharum hoc canone Nicæno agi. *Ἐπι τῆς δευτέρας τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ καπυαίων πύλῃ. Καὶ ἐπι τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἐπαρχίας ἐπέρωτα ἐστὶν οὐκ ἔστι χειροτονία ἐν διοικήσει. ἀλλὰ ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας ἡδὲ τοῖς ἀδελφεοῖς ἀποδοῦναι. Τῆς ἐν Νικαίᾳ (ἑωδὸν καὶ τ, ζ. Τῆς ἐν Κωνσταντ. (ἑωδὸν καὶ γ, δ. Τῆς ἐν Ἐφέσῳ (ἑωδὸν καὶ ζ. De tributo per canones Patriarchis honore. Et non licere eorum alicui provinciam alteri competentem invadere, pro ordinatione, aut administratione, sed eas que jam invase sunt, iis quibus injuria facta est restituendas. Nicæna Synodi canon vi. Eiusdem Syn. canon vii. Synodi Constantinopolitane canon 111. Eiusdem canon iv. Synodi Ephesine canon vii.*

rum omnium privilegiis caveri. Enimvero præter generalem illam juris metropolitici confirmationem, videtur canon Nicænus insignem quandam provinciarum administrationem insinuare, quæ tribus illis Patriarchis non competeret. Constituto namque jure Alexandrinæ Ecclesiæ ad exemplum Romani Episcopi, simile jus, ὁμοίως, decernit Antiochiæ *Ἐν ἡσθεῖς ἐν ἡσθεῖς ἐπαρχίαις.* Ergo in quibusdam aliis provinciis præter Antiochenam, Alexandrinam, & Romanam, erant similia administrationis ἀρεσθεῖα. Earum nomen edit canon secundus Constantinopolitanus; quo, Ægypto commissa Episcopo Alexandriæ, & Oriente concredito Antiochiæ Episcopo, Asiana, Pontica, & Thracica Dioceseos suis synodis administrandæ juxta Concilium Nicænum demandantur. Trium istarum Dioceseon ab Orientali distinctarum meminit Theodosius senior apud Theodoretum. Et ante illum Constantius, qui ad Seleucienſe Concilium frequentes adesse jussit Episcopos Orientis, & Asiænæ, Ponticæque Dioceseos. Ipsæque adeo Constantinus Imperator meminit Episcoporum Asiænæ, & Ponticæ, in Paschæ celebratione consentientium.

IX. Quare non est quòd aliquis sibi persuadeat tres illas Dioceseos & Ecclesiæ etiam πατριάρχας à Synodo Constantinopolitana institutas fuisse, ut colligi videtur è Socrate; cujus sententiam, nondum satis expensam, illustrare non alienum ab hoc loco esse duxi. Cùm Orientales Ecclesiæ per quadraginta annos variis hæresibus vexatæ, sub Theodosio liberius respirare cœpissent, Secunda Synodus ab illo Principe Constantinopoli coacta, Arrianorum, & Macedonia-norum, & ceterorum ejusmodi blasphemias anathemate defixit. Tum postquam fidei prospexisset, disciplinam quoque attigit, constituta Ecclesiarum administratione secundum canones Nicænos; eo adjecto, ne Dioceseon Exarchi positas extra fines suos Ecclesias invaderent; sed Ægyptus, ut dixi, Alexandrino Episcopo, Oriens Antiocheno, Asiænæ, Pontica, & Thracica Dioceseos suis synodis committerentur. Hæc quidem disertis verbis in canonibus Secundæ Synodi continentur. Ceterum quia religionis intererat ut Episcopi hæretici ab Ecclesiis pellerentur, hæc regula præscripta est à Theodosio, de synodi sententia, ut ij soli Episcopi inter orthodoxos censerentur qui communionis vinculo cum certis quibusdam Episcopis per unamquamque Diocesim à lege designatis necerentur: quos ideo præ ceteris Imperator delegit,

Can. vi. Nic. Si-
militer autem &
apud Antiochiam
ceteris que pro-
vinciis sua privi-
legia serventur
Ecclesiis.

Theod. l. i. c. 21.
Idem l. i. c. 27.

Enoch. l. 3. de vita
Const. c. 18.

Socrates l. 5. c. 8.

Hieronymus ep. ad
Pammachium.
Cujus loci rela-
tio est cap. 10. §. 3.

Innoc. ep. ad A-
lex. Antioch.

Can. Nic. vi. Si-
militer autem &
apud Antiochiam
ceteris que pro-
vinciis sua privi-
legia serventur
Ecclesiis.

vide infra lib. 3.
cap. 1. §. 3. c.
lib. 7. cap. 8. §. 6.

VIII. Neque verò obstat quòd eodem canone Concilij Nicæni ceterorum Metropolitanarum privilegia confirmantur. Quippe nihil vetat parte prima canonis trium præcipuorum Episcoporum seu Metropolitanarum, Romani, Alexandrini, & Antiocheni, jura consuetudine inducta sanciri, & deinde generalibus verbis cetero-

Socrates l. 4. c. 1.

III. Eodem l. 1. c. 21.

III. Cuius l. 3. de vita
Const. c. 18.

V. Eiusdem l. 3. de vita
Const. c. 18.

Sozom. l. 7. c. 7.
 ὁ δὲ ἰσχυρὸς τῆς
 ἀρετῆς ἵππευσι, ὡς
 παρὰ τὸν ἰσχυρὸν
 ἵππευσι ἀποτίμαρ.

l. 1. c. Th. de Fide
 Cathol.

Sozom. d. c. ὡς δὲ
 τῆς ἀρετῆς ἵππευσι,
 ὡς παρὰ τὸν ἰσχυρὸν
 ἵππευσι ἀποτίμαρ.

Sozom. l. 7. c. 19.
 & 21. Theod. l. 4.
 c. 30.

quod cum emendatæ vitæ fama religiose
 suis Ecclesiis præsent. Itaque datum est,
 non præcipue sedium dignitati, sed perfo-
 narum gravitati, ut ab iis Episcopis, tan-
 quam à quibusdam Capitibus, communio-
 nis jura manarent per unamquamque Dic-
 cesim. Eò retulit Episcoporum illorum de-
 signationem Sozomenus: *Hos enim*, in-
 quit, *& Imperator quoque visos & coram allo-*
cutus approbavit: de quibus & integra constabat
fama, quod suis Ecclesiis religiose præsent. Ex-
 tat Theodosij constitutio in Codice Theo-
 dosiano, quæ præcipit Episcopos ad Eccle-
 sias obtinendas admitti, ex communione &
 consortio *probabilissim Sacerdotum*. Scilicet
 quos communicare constitit Nectario
 Episcopo Constantinopolitanae civitatis,
 Timotheo Alexandrino in Ægypto; in O-
 riente, Pelagio Laodicensi, & Diodoro
 Tarfensi; in Asia Proconsulari & Asiana
 Diocesi, Amphilochio Iconiensi, & Opti-
 mo Episcopo Antiochiæ in Pisidia, in Pon-
 tica Diocesi, Helladio Cæsareæ, Otreio
 Militenæ, & Gregorio Nyssæ. In Thraci-
 ca, cum Terentio Scythiæ, & Martyrio
 Episcopo Martianopoleos. Absunt à Codi-
 ce Theodosiano verba illa, *In Thracia*. Sed
 lacunam illam è Sozomeno explevi, ut sen-
 tentia non hiarer. Etenim Ægyptiaca, O-
 rientali, Asiana, & Pontica Diocesisibus
 enumeratis, sola superest Thracica, cui
 æquè ac ceteris prospiciendum erat. Id fa-
 ctum designata communione duorum Epi-
 scoporum, scilicet Terentij Scythiæ, &
 Martyrij Episcopi Martianopoleos. *Marty-*
rij enim legendum è Sozomeno, non *Mar-*
marij, ut habet lex Codicis Theodosiani.
 Thracica Diocesis sex provinciis consta-
 bat, Europa, Thracia, Hæmimonto, Rho-
 dope, Mæsia secunda, Scythia. Episcopus
 Tomorum omnibus Ecclesiis Scythiæ
 præerat, ut testantur alibi Sozomenus &
 Theodoretus. Vnde Terentius Scythiæ Epi-
 scopus eleganter dicitur in dicta lege, &
 rectè à Sozomeno Tomorum Episcopus.
 Martyrius Martianopoleos Concilio Con-
 stantinopolitano subscripsit, ut Mæsiæ Me-
 tropolita, quæ est Mæsia secunda, una è
 sex provinciis Thraciæ Diocesis.

X. Inde patet error insignis Socratis,
 qui jura communionis per Thraciam decre-
 ta fuisse Nectario à Synodo & à Principe
 affirmat; cum ex Sozomeno & legis Theo-
 dosianæ serie à nobis restituta constet jus
 communionis per Thraciam indultum Te-
 rentio Tomensi & Martyrio Martiano-
 politano; Nectario verò in urbe Constanti-
 nopolitana, ut quidem Sozomenus existi-
 mavit: *Νεκταρίου ἐν Κωνσταντινουπόλει*. Cete-

rùm è verbis legis indefinitè jus illi tribui-
 tur: *Quos constabit*, inquit lex, *communione*
Nectario Episcopo Constantinopolitanae Ecclesie,
Timotheo necnon intra Ægyptum Alexandrine
urbis Episcopo esse sociatos. Potestas dandæ
 communionis delata Timotheo Alexandri-
 no coërcetur intra Ægyptum. Sed jus Ne-
 ctarij Episcopi CP. nullis limitibus circum-
 scribitur. Ratio est in promptu. Quia in eo-
 dem Concilio primatus honoris post Ro-
 manum Episcopum illi collatus est. Vnde
 colligere licet quanta esset in hoc com-
 munionis jure Romani Pontificis auctori-
 tas, cum ad illius exemplum regie urbis
 Episcopus, tunc ad secundum gradum eve-
 ctus, privilegio illo per solidum Orientem
 frueretur, non autem per solam Thraciam,
 etsi speciali quodam jure in ea Diocesi au-
 ctus esset. Expuncto errore illo Socratis,
 advertenda est altera ejus hallucinatio, in
 eo quod sententiam canonis secundi cum
 lege Theodosij permiscuit, cum tamen
 multum inter se dissent. Limites Diocese-
 on à Synodo Nicæna præscriptos violan-
 dos non esse, canone constituitur. Theo-
 dosij verò lege, in Diocesisibus Episcopi de-
 liguntur ad consortium communionis, non
 autem ad jurisdictionem Patriarchalem
 exercendam. Quod patet ex ipso legis con-
 textu, ex eoque præcipue, quòd in Ori-
 entali Diocesi, seu in Patriarchatu Antio-
 cheno, Pelagius Laodicensis & Diodorus
 Tarfensis designantur ad communionis vin-
 culum; cum tamen supremæ auctoritatis
 apex in Orientali Diocesi ad Patriarcham
 Antiochenum pertineat ex canone Nicæ-
 no, & ex canone secundo Concilij Con-
 stantinopolitani. Etsi verò hinc Socrates
 aberraverit, non utique in pudendum er-
 rorem, qui à plerisque illi affingitur, pro-
 lapsus est, quasi scripserit Patriarchatus in-
 stitutos fuisse à secunda Synodo. quo sen-
 su, paulò post Socratem, Patriarcharum
 nomen apud auctores ecclesiasticos inva-
 luit. Etenim cum Secunda Synodus aucto-
 ritatem ecclesiasticam per Dioceses distin-
 ctam à Nicæno Concilio repetiverit, & So-
 crates Dioceseon institutionem non tri-
 buerit Secundæ Synodo, sed Patriarcha-
 rum designationem per unamquamque
 Diocesein, evidenter patet de illis Episcopis
 egisse Socratem, à quibus communionis
 consortium penderet; præcipue cum Epi-
 scoporum delectum lege Principis confir-
 matum scribat. Paulò post ætatem Socra-
 tis, Patriarcharum nomen inditum est
 Episcopis qui communionis & auctoritatis
 principatum in suis Diocesisibus tenerent.

XI. Porrò tres illæ Dioceses, quas su-